

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות מה.

מסורת הש"ס

(א) [לקמן סה.], (ב) [לקמן סא.], (ג) [לקמן קז.], (ד) [עין תוס' בכורות נב: ד"ה באין], (ה) [שייך לעיל, (ו) [בראשית כ,]

תורה אור השלם

1. אִם אַחֲרֵי יָקַח לּוֹ
שָׂרָה בְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ
לֹא יִגְרַע: שְׁמוֹת כֹּא י

תוספות רי"ד

וראב"י אמר שאר
כסותה לפרס שאר
תן כסותה שלא תהיה
לוקה ושל זקנה לילדה
כסותה ונותנה לפרס עונה
תן כסותה שלא
לה חדשים כימות החמה
שחקים יבארו וזקורב
תני ר"י אמר וזקורב
כסותה שלא יתנה בה
מנהג פרישים משמשין
מטותיהם בכנדיהם מסייע
ל"ה ל"ה דאמר האומר
אני אלה ואני בכנדי וכו'
בבגדה יוציא ויתן כתובה:
ר"י אמר וכו'. מכל
דתי' כסות בני ר"ה
אני אדארהה. פי' שדרך
אני משפחתה בכך
דתי' דאמר לא ר"ה ולא
אדארהה מ"ט דר"י ל"ה
סבר כי אמר ר"ה וכו'
אמר מ"ה חמ"ח פי' כגון
אמר לתיקא ותיקא אומרת
שלא לתניקין ודרך בנות
משפחתה לתיקא ביהם
ואני ר"ה משפחתה.
אבל לאחר מיתה לא. ור"י
סבר אפילו לא אדארהה:
אמר ר"ה אמר כסות עקבא
הל' כר". ואמר ר"ה
אמר מ"ט. כסות
ב"י וירדק לנשי וכו'
מפריסות אשתו ובני
ובני ר"ה ד"א
תכשיט נשים. א"ר
ל"א ומ"ש מהא דתיא
מ"ש שלחן למדינת הניא
ואשתו תובעת מנות.
ב"י וירדק לנשי וכו'
מפריסות אשתו אבל
לא בני ובנותיו ר"ה ד"א.
פי' משום כבודא אשתו
מ"ה בנותי כחובא אשתו
במנות בני ובנותיו וכו'
מחייב. א"ר ולא שני
בין אדארהה לרעא לא
לדע' פי' יצא מן המקום
לדע' היה בירו לצוות
לא מנות בני ובנותיו
מדלא לא ידעו
שאתו חפץ לזיוי הילק
אשתו מחייב לה בחנאי
כתובה ואשתוכדי כסיה
אבל בני ובנותיה לא
נשתעו כרעוא מן העולם
שלא לדעת אותו
לכן רובא נדעמו ואמר
דמסתמא נדעמו ליה שיוין
לנשי ובנותיו. אמר
ד"א ר"ה אמר בעשה פ'י
בשמים להתקטש ואצ"י
הדיה צריך לעשות לה
קצבה בקיטשי' כמה
לכן כשכתב דרפמרש
קמן בהמדי' ה"ם כי
איתה הדיה נדעיה ליה
שתקטש ויתארה לה ולא
שתקטש אבל חלק למדי'
כיון דלדיהה בהדיה לא
לדע' למיחן לה ותשתע
נמי ששקן לא נדע' להתארה
א' א' אשתו מתקטשת
משלו ר"ה אמר בקדק מ"י
מכשי' שני א' והיבנו

עונה האמורה צמורה. כאן נאמרה עונת תשמיש ולקמן (דף סא:) תנן אימת היא עונה: **לפוס שארבה.** וקריה קשה לה משאוי ואינה יכולה לסבול בגדים רחבים וילדה ילדיה בגדים רחבים להתנאות בהם: **לפוס עונתה.** לפי העת אם חמה אם זנה: **חדשים.** חמשים הם יותר מן השחקים: **דאורחה.** דרך צנות משפחתה בך: **מאי טעמא דהנה קמא.** דלמך לא נרץ: **אורחיה.** לצנות משפחתו עושין כן: **עולה עמו ואינה יורדת עמו.** מצעות בעלי נפקא לן בעלייתו של בעל ולא בירידתו של בעל בפרק אע"פ (סו:). **ה"מ מחיים.** כגון הוא חומר להניק את בנה והיא חומרת שלא להניק ודרך צנות משפחתה להניק בניהם ולא דרך משפחתו: **ודבר אחר.** לקמן מפרש: **ונין.** מזונות: **מפרנסין.** לבוס וכסות: **אכל לא בניו וצנוסיו.** שאינו חייב בצמדותיהם בחייו: **ולא שאני לך כו'.** יוצא מן המקום לדעת היה בידו ללוות על מזונות בניו וצנוסיו ואשתו ולא היה גילה דמיון שיהיו רואה לזונן אשתו דמיון שיהיו צמדי בתנאי כתובה אשתמכד נכסיה בניו וצנוסיו לא אכל נשתתה דלא מן העולם שלא לדעת מקמתה ניחא ליה שזונו בניו וצנוסיו משלו: **תכשיט.** בשמים של חזקת רוכל שהנשים מתקשטות בהם: **מ"ד תכשיט.** לא יחבינן לאשתו כ"ש שאין עליה לעשות דקה מנכסה ואמתינתא קיימי: **לך ניחא ליה דסיונו.** אע"פ שלא היה צלחתו עדין. ולי נראה דלדמך עוקצא קיימי דלמך מי שגשתה יורדין לנכסיו וזינן כו' ד"א ואפיכא גרסינן מ"ד דקה כ"ש תכשיט ומ"ד תכשיט אכל ניקח לא התם היינו טעמא דלא ניקח ליה דסיונו: **לפי כבודו ולא לפי כבוד.** בתמיה. מדי דאורחה ולאו אורחיה מי לא צעי למיעבד לה הא ודאי אינה יורדת עמו ואפילו למאן דלית ליה עולה עמו לאחר מיתה אינה יורדת אית ליה: **האומר.** בשעת מיתתו: **אם מההא אשמו כו' שומעין לו.** דכיון דהוא אמת בחייה והוא גובה כתובתה אינו חייב לקבורה דמת (לקמן דף נה:) יורשה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה: **נכסי קמי ימיה רמו.** ופשיטא דאין קבורתה עליהם: **אל תקברוהו מנכסיו.** אלא מן העדקה: **בתנאי' לעולם היא ברשות האב** ואם בת ישראל מאורסה לכהן היא אינה אוכלת בתרומה וכו' דה כלל זמות אב צמות:

פוסקין קישוטין לנשה היינו כל זמן שהוא עמה שלא תתגנה עליו
 לפי כבודה לפי כבודה אין לפי כבודו לא אימא אף לפי כבודה ואין
 דאפי' כשהוא אכלה דמינה יורדת עמו וכ"ש כשאין אכלה ועוד
 מלאחר מיתה ועוד דקאמר אימא אף לפי כבודה אדרבה לפי כבוד
 יורדת עמו לא הוי רבותא כולי האי דהא לעיל פריך אי דאורחא
 קוצרין אותה לפי כבודו לפי כבודו אין לפי כבודה לא אימא אף לפי
 אמאי סלקא דעמיא דנקט לפי כבודו דוקא ולא לפי כבודה: **עו**
 לרשות האב על דא"כ הוה משמע עד שימסור האב לשלוהו הצעל כד
 אשת הצעל לא לרשות הצעל עצמו ומתני' דהבא מומקמין לא
 דרז דלמזר בגמרא מסתירה לכל חזן מלתורמה ומיהו י"ל דהא דדייקי
 ליה אפילו מסר אבל הבא דהמני לעולם היא צרופה האב עד

ד"ר אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר שֶׁאֵדָר כְּסוּתָהּ אֶפְסוֹ שֶׁאֵדָר תֵּן כְּסוּתָהּ בּו'. פִּירֵשׁ רַש"ס דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב סָבַר נָמִי לְמִזְמוּנֹת הַלְּאֻרִייתָא דְהָכִי מַתְנִיָא סִיפָא דְּצֻרִיתָא מִזְמוּנֹת מִנֵּין אִמְרַת ק"ו וְמֵה דְּצֻרִים שְׁאִין צָהֵן קִיּוֹם נֶפֶשׁ כֵּךְ דְּצֻרִים שֵׁשׁ צָהֵן קִיּוֹם נֶפֶשׁ עַל אַחַת

קל וחומר ומה דברים שלא נישאת עליהם לכתחילה אינו רשאי למונע ממנה דברים שנישאת עליהם לכתחילה אינו דין שאינו רשאי למונע ממנה ולפי זה תימא ברייתא לדעיל דקמי מינקע מוונות תחת מעשה ידיה למשמע דמוונות דרבנן כמאן אמאי: **דאורחיה** ידיה ו**לא** אורחה ידיה. פי' בקונטרס דאורחים צננות משפחתו אבל אין דרך צננות משפחתה וקשה לאמאי נקט שני חליצין ומקוננת אחת הוה ליה למינקע לס' יפחות לה מדרכו לאומר רביתו תס' לאורחיה ידיה היינו רבין אפי' לפני שבצרלל אין פוחתין משני חליצין ומקוננת אבל לנקיצות יש שפוחתין וקאמר ר' יהודה לא יפחות משני חליצין אע"ג דלס' לא נישאת שמה היו פוחתין לה כיון דנישאת לא יפחות להו שאלן פוחתין לו ומיהו לדין דמוק דקאמר כגון דאורחיה גרידו משמע דליכא דללא אורחיה צבירי:

וְלֹא שָׁמַע דָּבָר בֵּין יוֹצֵא לְדַעַת
 לְיוֹצֵא שֶׁלֹּא לְדַעַת. לָקֵמַן
 צַפֵּי צִמְחָה (דף קו. וסס) דְּמוּקִי לֵה
 הָיָה דְּמִי שֶׁהֵלֵךְ לְמַדִּינַת הַיָּם כְּשֶׁהִשְׁרָה
 אֶשְׁתּוֹ ע"י שְׁלִישׁ אֶזְלָל לֹא צִנּוּ וּבְנֹתָיו
 מִשְׁמַע קְדוּסִים שִׁילָה לֹא הִיָּה מִשְׁרָה
 אוֹתֹם אֶזְלָל אִם הָיָה מִשְׁרָה אוֹתֹם גַּם
 אִנּוּ הֵייוּ זִנּוּ אוֹתֹם כִּיּוֹן דִּינִיחָא לִיָּה
 וּלְפִי זֶה צִרְיָךְ לֹמַר הָיָה דְּמִי
 שֶׁנִּשְׁמַטָּה דְּזִנּוּ צִנּוּ וּבְנֹתָיו אִפִּי לֹא
 הִיָּה מִשְׁרָה אוֹתֹם מִתְחַלֵּה וְאִין נִרְאָה
 לִרְיָ דֹאס לֹא הִשְׁרָה אוֹתֹם מִתְחַלֵּה
 ע"י שְׁלִישׁ אֶזְלָל פִּירְנֶסס אִמְחָזִי מִפְּרָסְקִין
 אוֹתֹם אֶזְלָל וּדְלִי אִיירִי כְּשֶׁהִיָּה
 מִפְּרָסְקִים קוּדֹס וְכֵן הָיָה דְּמִי שֶׁהֵלֵךְ
 לְמַדִּינַת הַיָּם מִדְּפִרְיָךְ מִינֵה אֶהֱיָה
 דְּנִשְׁמַטָּה וּצַפֵּי צִמְחָה דְּמוּקִי לֵה
 צִמְחָה אֶשְׁתּוֹ עַל יְדֵי שְׁלִישׁ אֶזְלָל לֹא
 צִנּוּ וּבְנֹתָיו הֵייוּ צִשְׁעָה שֶׁהֵלֵךְ הֵינִחַ
 מַעוּת צִנּוּ שְׁלִישׁ לְפִרְנֶסס אֶשְׁתּוֹ וְלֹא
 הֵינִחַ לְפִרְנֶסס צִנּוּ אֶזְלָל קוּדֹס שֶׁהֵלֵךְ
 הִיוּ כֹּלֶם צִנּוּזִין מִשְׁלֹ: **הַכִּי** גִּרְסִינָן
 מֵאִי וְלֹא דְּבַר אַחֵר וּגְרִסִּין נִמִּי
 וּמִאֵן דְּלֹמַר דְּרִקָּה אֶזְלָל תְּכַשִּׁיט
 יִצְבִּינָן לֵה דִלָּא יִנְחָא לִיָּה דְּמִינִיּוּל
 דְּלֹהֱיָה דְּמִי שֶׁהֵלֵךְ אִיפִילְגִין בָּהּ
 כְּהִדִּיחַ צִפְרָק צִמְחָה (לָקֵמַן דף קו.):
תְּכַשִּׁיט. וְהִיא דְּלֹמַר צִפְרָק
 הַמְדִיר (לָקֵמַן דף עא):

לרשות

מִי שהלך לְמִדְיָנִית הָיִם בּוֹ/וֹ. אֵיט סְפָרִיס דְּגָרִיס קוֹבְרִין אֹמֵר
הַ חֵדָּא דְלֹאמַר נִקְטָא מִי שְׁהֵן לְמַדְיָנִית הֵיט דְּאֶרְבֵּה טַפִּי הוּא רְבוּתָא
הָאֵלֵּי אִפִּי לְאַחַר מֵיתָה דְקֹאמֵר אֶרְבֵּה טַפִּי הוּא רְבוּתָא בְּנִמְאִיס
הוּא רְבוּתָא טַפִּי דָּלָא הוּא אֵלֵּל לִי/וֹ יְהוּדָה אֲבָל לִפִּי כְבוֹדָה דְּלֵינָה
טַפִּי מִיטָּא דְרַק מְשַׁמְעָא דְמֵילְתָא דְפִשְׁטָא הוּא וְגֵרָא לֵרִית דְּגָרִיסִין
כְּבוֹדוֹ אֲבָל קְשָׁה לְרַשְׁבִּי"ל דְלֹאמַר קִמְתַּמָּה לִפִּי כְבוֹדוֹ וְלֹא לִפִּי כְבוֹדָה
הֵיא בְּרִשּׁוֹת הָאֵב עַד שְׁתַּבְּנִס לְחֹפֵה גְרִיסִין, וְלִ"ג עַד שְׁתַּכְּנִס
בְּנִמְאָה דְקֹאמֵר כִּי נִמְנָן כִּי יִחָק אִף אֲנִן מִמֵּי תֵינִינָה הֵבָּ עַל
בְּנִמְאָה תְּרוּמָה לְאַפּוֹקִי מִמַּשְׁנֵה רֵאשֻׁנָה אִ"כ הוּא תִּיּוֹבְתָא
כִּי נִמְנָן כִּי יִחָק בְּנִמְאָה הֵייוּ מִדְּקַתְּנִי כִּיוֹן שְׁנַכְסָה כִּי לִכָּן מַשְׁמַע
שְׁתַּכְּנִס לְרִשּׁוֹת הָאֵב מַשְׁמַע שְׁפִיר דְּהֵייוּ עַד שְׁתַּכְּנִס לְחֹפֵה:
לְאַפּוֹקִי

ג א מיי פֿיר' מנהל
 ארשט'ל א סנה
 עשן ממ טוש'ע' ארש' ס'י
 טע' קע' א:
נא ב טוש'ע' שס ס'י ע'ו
 קע' י:
נב ג מיי פֿיר' מנהל
 ארשט'ל א סנה
 לאזן פא טוש'ע' שס ס'י ע'
 ע'ו 'ננה':
נג ד מיי וואס'ע' שס
 טוש'ע' שס ס'י ע'א
 קע' י:
נד ה מיי שס טוש'ע' שס ס'י ע'
 קע' י:
נה ו מיי פֿיר' מנהל
 ארשט'ל א טוש'ע'
 שס ס'י ע' ו:
נו ז מיי פֿיר' ארשט'ל
 נחלת'ל א טוש'ע'
 ח'מ' פ' רג ע'ו:
נז ח ט מיי פֿיר' מנהל
 ארשט'ל א סנה
 לאזן פא טוש'ע' ארש'ע'
 ס'י קע' י:
נח י מיי וואס'ע' שס
 ה'ל' רג סנה עשן פ'ס
 טוש'ע' ויד' ס'י שמח קע'י
 ב וטוש'ע' ח'מ' פ' רג
 קע' י:

תוספות רי"ד (המשך)

ה' כ"ש צדקה פ"י
לנו לעשות צדקה משלו
וזו צדקה אלא תכנסו
[ויחבנו] לה [לדל] ויחא
לה התנוול אמר ר"י
משלך למד"ה ומתה
אשתו ב"ר יצחק לכנסו
וקבורים אותה לפי כבודו.
לפי כבודו ולא לפי כבודו.
כ"ה בתמימה והוי אשה
וירדת פשוט ואם דרכה
שקבר בשיתין ואין דרכו
אמאי לא קברה לה לפי
כבודה ואפילו למ"ד ל"ל
עולה פשוט לאחת מיתה
לפי כבודה וירדת אמאי לא
עולה פשוט אפילו לאחר מיתה
שכ"ה פ"י האומי א"מ מה:
ששחו אל תקבורה מנכסי
שומעין לו"י ריכז והוי
כבר ברישא ותי חזק גובה
בתובתא א"מ הוישמי
חיביב לקבורה דתנן
ירוש' ירוש' תובתה
חיביב בקבורה מ"מ
כ"ה אמר אפילו לא מש
נמי מסתמא אמר לא
יב"ר לא דנכסי מ"מ
תנן פלו ואין היתומים
חיביב בקבורה האלמנה.
אלא האומר אם את
לא תקבורה מנכסי אין
שומעין לו. לא לא הימנ
להעשר את בניו ויפיל
לא עצמו על הקבור:
מ"ה לעולם אף ברישות
הת"ש ע"ה עתונס לדחות.
פ"ש נשואין ואם הי'
ת"ה ישרא' מאורסה

(א) אינו מובן דהא גבי נשחטה
תניא דנותנים לאשתו גם דבר
אחר ואולי דג' אחרת הי' לו
בכאן וי"ע.